

Motion till riksdagen 2005/06:So628

av **Per Landgren (kd)**

Mänskliga embryon

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen snarast lägger fram lagförslag om att förbjuda kommersiell hantering av humana äggceller och delar därav, enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen begär att regeringen snarast lägger fram lagförslag om förbud av produktion av korsningar mellan människa och andra arter, en s.k. hybrid eller bastard, enligt vad som anförs i motionen..

Motivering

I och med beslutet i Sveriges riksdag den 2 februari att tillåta produktion och destruktion av mänskliga embryon för forskningsändamål blir det allt mer bråttom att regeringen föreslår lagstiftning om förbud av t.ex. kommersialisering av humana äggceller. För forskning och möjlig tillämpning med mänskliga embryon krävs ägg, om nu inte forskningen tar andra vägar.

Vid kloning (dvs. somatisk kärnöverföring) är det inga problem med donatorn till den adulta cellkärnan. Det kan vara vilken viabel cellkärna som helst från patienten. Men för varje patient behövs det ett ägg. Varifrån ska äggen tas? Enligt National Academy of Sciences i USA kan man för USA:s del räkna med mer än 100 miljoner patienter, som lider av de potentiellt behandlingsbara folksjukdomarna. För närvarande anses det dessutom gå åt mer än ett ägg, för att skapa ett klonat människoembryo. Stamcellsforskaren David Prentice har i en presentation bl.a. för kongressen i Washington baserat sina kalkyler på data från de 17 miljoner diabetiker, som finns i USA. Mot bakgrund av djurförsök har det ansetts rimligt att 20 % av kloningsförsöken med ägg och adult cellkärna skulle kunna leda till blastocyststadiet. Av dessa räknar Prentice med att stamcellslinjer skulle kunna utvinnas av ca 10 %. Utgångspunkten är att det behövdes 36 embryon för James Thomson vid universitetet i Wisconsin, för att skapa 5 stamcellslinjer. Svårigheterna åtminstone för närvarande att ta fram stamcellslinjer bekräftas även av det påtagligt

Fel! Okänt namn på

minskade antal embryonala stamcellslinjer som t.ex. Sahlgrenska sjukhuset rapporterat ha till förfogande för federalt finansierad amerikansk forskning.

Med dessa siffror skulle det behövas 850 miljoner ägg av 85 miljoner kvinnor bara för att behandla diabetikerna i USA. Om vi tänker oss behandling för hyperovulation genom överstimulering med kvinnligt könshormon, vilket i sig är obehagligt för en kvinna, måste vi ställa frågan vem som ska donera äggen. Hur många kvinnor i västvärlden är beredda att utan ersättning gå igenom hyperovulation med kända bieffekter? Risken är stor att den rika kapitalistiska världen vänder sig till tredje världen. Där finns förutsättningarna för en marknad. Där finns kvinnorna; där finns det skriande behovet av pengar; där finns inte den rättsliga regleringen; där finns embryot till den rika västvärldens äggmarknad. Kommer västvärlden att tillåta detta? Alternativet skulle enligt forskare kunna vara att vända sig till ägg från andra arter, t.ex. kor. Men att med kloningsteknik odla fram korsningar av människa och ko är inte etiskt okontroversiellt. Vad är det som skapas vid en korsning av en human äggcell och en cellkärna från ett djur, om nu ett totipotent stadium skulle kunna uppnås? Vilket värde har det? Omfattas det av människovärdesprincipen till hälften? Är det etiskt rättfärdigt att skapa detta slags hybrider?

Kommittén om genetisk integritet föreslog i *SOU 2002:119 Rättslig reglering av stamcells forskning att material från donerade ägg inte skulle få användas i kommersiellt syfte*. Någon sådant lagförslag har emellertid regeringen inte föreslagit riksdagen. Rättsläget är osäkert om transplantationslagen 15 § innefattar ett sådant förbud mot kommersialisering av humana äggceller eller delar av äggceller. Vidare finns ingen rättslig reglering i Sverige som förbjuder produktion av korsningar mellan människa och andra arter, en s.k. hybrid eller bastard.

Stockholm den 29 september 2005

Per Landgren (kd)